

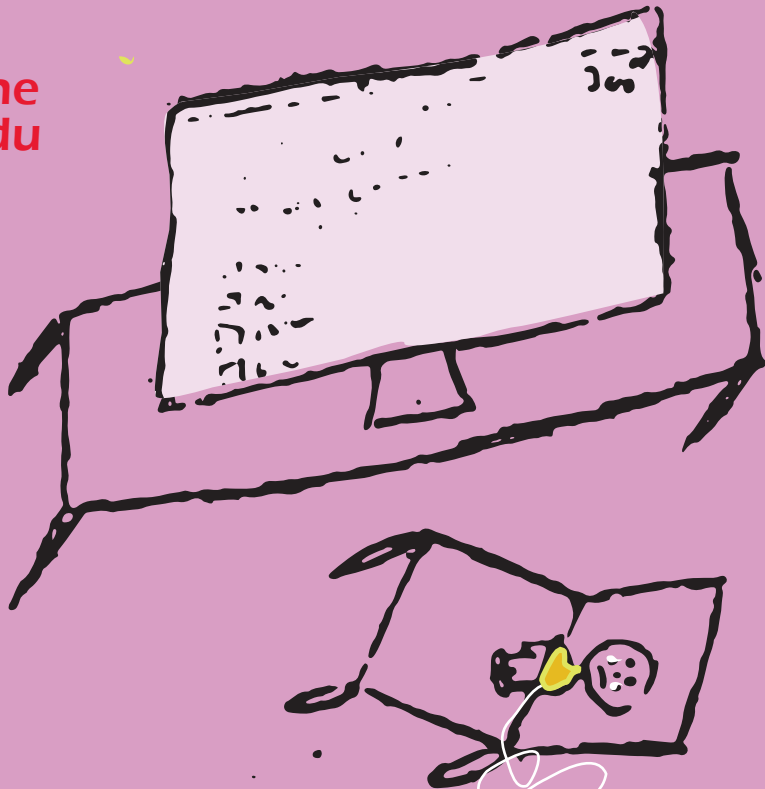

Ordblindebladet

**INDLÆG af
Camilla Fabricius**
MF Medlem af Folketinget (S)

*”Vi havde Nationale test, og det tog
computeren fire timer at finde ud af,
hvor dårlig jeg var”*

**Når du tror på dine
egne evner, kan du
lære meget mere**

**Robusthed
og dyslexi**

jeg følger mig lille

Robusthed og dysleksi

Børn med dyslektiske udfordringer skal have støtte til at udtrykke, hvordan vi som voksne kan gøre det bedre for dem at gå i skole. Hvordan kan forældre og lærere hjælpe børn med at tackle de følelser, der er knyttet til at møde faglig modstand i skolen? Robusthed er et nøglebegreb, når børn oplever modgang, og mange børn med dyslektiske udfordringer oplever modgang pga. deres store skriftsproglige udfordringer. Ordet robusthed kommer af 'robust', der betyder egetræ eller styrke på latin. At arbejde med robusthed i forhold til dysleksi handler om at arbejde med de vanskeligheder, der er forbundet med diagnosen, og om at styrke barnet, så det har mulighed for at tackle de udfordringer, det givetvis vil møde i skolen. Som voksen skal vi hjælpe barnet med at udvikle en modstandskraft, så barnet har mulighed for at folde sig ud, samtidig med, at det kan stå solidt fast.

Af Trine Trentemøller

Robusthed handler i store træk om evnen til at tackle udfordringer, og heldigvis viser forskning i robusthed, at evnen kan styrkes. I Danmark forskes der i robusthed, og der er udviklet et program i tilknytning til forskningen med værktøjer, der kan bruges af både lærere, pædagoger og forældre. Robusthedsprogrammet er udviklet som en del af Forskningsprogrammet for Mental Børnesundhed ved Aarhus Universitet, og er knyttet til Komiteen for Sundhedsoplysning, hvor det frit kan benyttes (robusthed.dk).

I denne artikel vil jeg beskrive, hvordan vi som voksne omkring børn med dyslektiske vanskeligheder kan arbejde systematisk med at styrke deres robusthed, ved bl.a. at bruge elementer fra robusthedsprogrammet.

På den skole hvor jeg arbejder, har vi arbejdet med robusthed, ved at give børnene en forståelse af, hvad der sker i hjernen, når børnene møder udfordringer, som påvirker dem følelsesmæssigt på en negativ måde. Børnene lærer, at de selv kan være med til at påvirke processerne i hjernen, og at det er muligt og ok at bede om hjælp, eller at bede om, at praksis bliver ændret, så de situationer, hvor de bliver for udfordret kan ændre karakter, så børnene har bedre mulighed for at lære noget, fordi de ikke er stressede.

Vi har desuden haft fokus på børnenes motivation for læring, ved at arbejde ud fra Selvbestemmelsesteorien (Deci & Ryan). Her har vi set på, om børnenes behov for selvbestemmelse, kompetence og samhørighed har været opfyldt, ud fra spørgsmål om barnet, der peger ind i de tre delområder i teorien. Arbejdet med børnenes robusthed er således et arbejde på flere fronter, men i denne artikel vil jeg beskrive den del, der handler om, hvordan vi som voksne kan arbejde med robusthed ved at arbejde med de følelsesmæssige udfordringer, der ofte er knyttet

til store læse- og skriveudfordringer, og hvordan man kan og skal ændre praksis på baggrund af børnenes tilbagemeldinger.

Hjernen

For at tale med børn om mekanismerne i hjernen på en håndgribelig måde, er det nødvendigt at forsimple de ord og begreber, vi bruger om strukturerne i hjernen. Vores elever har arbejdet med nerveceller og forbindelser mellem cellerne, og så har de lært om amygdala, hvor vi har knyttet begreberne "alarmhjerne" og "tænkehjerne" på.

For at gøre det lettere at forstå og huske, hvad der skal til, for at blive bedre til at læse, har vi brugt små historier, 'slogans' og simple billeder. Et eksempel på dette er et billede af nervecellerne i hjernen og forbindelserne mellem cellerne. Knyttet til dette billede er et slogan, der hedder *'Use it or lose it'*.

Billeder af nerveceller er gode til at vise og forstå sammenhængen mellem øvelse og mestring. Når man viser en illustration af hjernens nerveceller og de forbindelser, der er mellem nervecellerne, kan man se, at de forbindelser, som bruges meget bliver tykkere, og jo tykkere forbindelserne er, jo hurtigere kan de bringe informationer videre.

Men ligesom forbindelserne bliver kraftigere ved brug, så svækkes forbindelserne, hvis man stopper med at bruge dem

Men ligesom forbindelserne bliver kraftigere ved brug, så svækkes forbindelserne, hvis man stopper med at bruge dem. Her bruger vi ofte historier og billeder af kendte sportsstjerner. Det kan være Ronaldo eller Wozniacki. Historierne om at øvelse

Af Sofie

“Min ordblindhed har gjort mig stædig”

19-årige Sofie tager ikke nej for et nej. Hun er vant til at kæmpe for tingene og få det til at lykkes. Hun ved, hvad hun vil, og hvad hun kan, og hvis det ikke lykkes i første omgang, så skal hun nok få vredet det rundt, så hun finder ud af det.

“Når du er ordblind, er du vant til at skulle kæmpe for tingene. Hvis man kigger på en normal folkeskoleelev, så skal vi jo arbejde dobbelt så hårdt for det, vi gerne vil. Men det er jo også det, der gør, at vi kan komme igennem en hf”

Sofie er glad for at gå i en klasse, hvor lærerne er gode til at give plads. De ved godt, at tingene tager lidt længere tid, og at alle har forskellige udfordringer.

Sofie er bogligt stærk, men har svært ved det skriftlige og grammatikken fx nutid/datid. Hun er glad for at bruge Dragon Dictation i engelsk og CD-ord til opgaver. Hun retter ikke sine noter, for hun har lært at bruge sin energi på det, der er vigtigt.

Rykkede på efterskolen

Sofie blev testet ordblind i 7. klasse, og det åbnede nogle muligheder for at komme på efterskole. Hun startede på Nislevgård Efterskole for ordblinde i 8. klasse og fortsatte i 9. klasse, og

det har ifølge hendes forældres udsagn været de bedste penge, de nogensinde har givet ud.

”De er de to bedste år i mit liv. Det var virkelig et boost både socialt, personligt og skolemæssigt. Jeg fandt ud af, hvem jeg selv var, og jeg har rykket mig mere på de to år end de 8 år, jeg gik i folkeskole. Jeg kan takke den efterskole for alting”. På efterskolen blev Sofie særligt knyttet til sin dansklærer, som gav hende et spark til at komme i gang med en ungdomsuddannelse.” På sidste skoledag sagde han til mig, at jeg skulle tage mig sammen og få en hue på – også selvom det var en ordblindeklasse.

[Hele artiklen kan læses i Ordblindebladet 02-2020](#)

Forældrenetværk – sammen er vi stærke

”Min søn er begyndt at klage over ondt i mave og hoved, og jeg kan ikke finde ud af, hvad det handler om”, siger en forælder. En anden forælder nikker genkendende til problemet og fortæller historien om, hvordan hendes datter fik mere og mere fravær sidste skoleår pga.

mistrivsel i klassen. Kaffen og den hjemmebakte kage bliver delt rundt ved bordet, hvor flere forældre til ordblind børn sidder en kold aften i april 2017. Få kender hinanden i forvejen, andre har set hinanden i vores fælles by, og mange har aldrig mødt hinanden før. ”Hjemme hos os er lektietid et nødvendigt onde. Jeg forsøger at gøre mit bedste for at hjælpe, men det ender tit med, at vi bliver uvenner”, siger en forælder. ”Ja, det er frustrerende”, kommenterer en forælder ved bordet. ”Vi har faktisk netop været til skole-hjemsamtale, hvor vi har lavet en aftale med lærerne om, hvordan vi klarer lektierne derhjemme. Jeg håber det hjælper”.

For enden af bordet er der en forælder, som længe bare har siddet og lyttet til de andre forældres erfaringer. Hun fortæller, at hendes datter i 4. kl. netop er testet ordblind. ”Alle de spørgsmål, der melder sig.... jeg er helt forvirret. Hvad er egentlig en it-rygsæk? Hvad betyder det at være ordblind? Kan de få en uddannelse ligesom andre? Jeg kunne blive ved.” Snakken omkring bordet bliver mere og mere intens, som aftenen skrider frem. Alle ved bordet har dét til fælles, at de vil kæmpe for deres ordblind barn. Men kampen alene duer ikke.

Den aften bliver begyndelsen til vores forældrenetværk, som skal arbejde for, at vores ordblind børn skal trives bedre i skolen og få den nødvendige hjælp til at kunne takle deres forskellige udfordringer. Selvom vi alle har bitre erfaringer, indtil flere sendte beskeder på skoleintra/aula, diverse søgninger på google for at blive klogere på ordblindhed og nærter med tankemylder om fremtiden – er vi klar over, at vejen frem er den positive og konstruktive vinkel på tingene, der nytter noget. Det nytter noget at få opbygget et godt samarbejde med skolen.

Vi er fem tovholdere i forældregruppen, som nedskriver frustrationer, ideer og tanker fra tiden, før vi ved vores barn er ordblind til tiden, hvor vi sidder med ordblinderapporten i hånden og tiden efter, som ordblind. Altid ordblind

Vi er fem tovholdere i forældregruppen, som nedskriver frustrationer, ideer og tanker fra tiden, før vi ved vores barn er ordblind til tiden, hvor vi sidder med ordblinderapporten i

hånden og tiden efter, som ordblind. Altid ordblind. Vi opretter desuden en lukket Facebook gruppe for forældre til ordblind børn på skolen. Indtil videre er vi 59 medlemmer. Tanken er at dele spændende artikler og inspiration om ordblindhed, samt orientere om vores lokale arrangementer. Vi inviterer til det første arrangement med største ydmyghed med visheden om, at der kun ville komme os fem tovholdere. Vi har desuden inviteret ledelse og læsevejleder til at fortælle om ordblindhed og hvilke rammer, de arbejder indenfor på skolen. 30 forældre møder op den aften, og vi får straks modet til de kommende arrangementer. Det seneste arrangement med forskellige oplægsholdere, møder der 150 personer op. I øvrigt den aften, hvor vi også præsenterer vores nye forældrefolder.

En aften i november 2018 sidder vi fem tovholdere på et af vores månedlige møder. Altid hyggeligt og produktivt. Det første punkt på denne aften handler om at få forberedt et møde med skolens ledelse i næste uge. Vi har nogle ideer, som vi gerne vil præsentere, bl.a. at få lavet et årshjul, hvor ordblindhed bliver faste punkter i løbet af skoleåret. Både som it-cafe for ordblind elever på skolen, kurser for personalet og forældre mm. Endelig mærker vi en lydhørhed fra skolens side, som nytter noget.

Vi har nogle ideer, som vi gerne vil præsentere, bl.a. at få lavet et årshjul, hvor ordblindhed bliver faste punkter i løbet af skoleåret. Både som it-cafe for ordblind elever på skolen, kurser for personalet og forældre mm. Endelig mærker vi en lydhørhed fra skolens side, som nytter noget

Det næste punkt handler om en forældrefolder. ”Vi har nu igennem et stykke tid samlet ideer ind om, hvad vi selv kunne have ønsket os at vide, da vores egne børn blev testet ordblind”. ”Ja, der er da snart nok til, at vi kan begynde at skrive en forældrefolder, som vi har snakket om”. Der bliver aftalt, hvem der samler ideerne og skriver et udkast til det næste møde. Vi snakker også om, hvad et trykkeri mon skal have for at lave vores forældrefolder. ”Jeg har læst, at Lions Club vil donere penge til projekter med et godt formål. Skal jeg ikke prøve at skrive en ansøgning?” Det synes vi alle, er en god ide. Faktisk ender vi med at få doneret 5000 kr. til at skrive en forældrefolder. Vi spørger et lokalt trykkeri om prisen for at trykke forældrefolderen. Til vores overraskelse vil trykkeriet ikke have betaling, da ”de ikke vil tjene penge på en god sag”. Så 0 kr. for at trykke og lave smart layout. Det koster os kun mange timer med at skrive, redigere, reflektere, indsamle viden og erfaring. En berigende proces, som er det hele værd. Efter et par måneder kan vi med stolthed aflevere forældrefolderen hos

Hele artiklen kan læses i Ordblindebladet 02-2020

Når du tror på dine egne evner,

Trivsel og fællesskab er fællesnævner for de 120 elever, der går på HF Ordblind på FYNs HF. Her lægges vægt på et stærkt socialt sammenhold, og der er ingen, der griner af hinanden i timerne. Uddannelsen er tilrettelagt over 3 år, så der er tid og ro til at lære strategier at håndtere sin ordblindhed og lære så meget, som man kan. Siden 2011 har det været muligt at tage en HF for ordblinde i Odense. Undervisningen er særlig tilrettelagt over 3 år for at få færre timer om ugen og mere plads til extra dansk og engelsk samt ordblindeundervisning. Det betyder, at eleverne er knap så pressede i hverdagen, når det tager længere tid at læse, skrive og stave. Og det er afgørende at få den rette it-hjælp og støtte, så man lærer at stole på sine egne evner, fortæller forstander på HF & VUC FYN, Rikke Skov-Nielsen, der selv er mor til en 15-årig ordblind søn.

Skrevet af Helle Marienlund Andersen

Vi har alle sammen nogle forskellige udfordringer. Som ordblind må man acceptere sin bautasten og arbejde med den. Det er OK at være ordblind, selvom det kan være hårdt ind imellem. Derfor bruger vi på skolen meget tid på at give de unge troen på, at de kan mere, end de tror, og at vi hjælper dem til at lære så meget som muligt.

Vi kan se, at eleverne bliver dygtigere, når de får mere tro på sig selv.

Et stærkt fællesskab med ligesindede

På HF Ordblind betyder det noget for eleverne, at de går i klasse med ligesindede, der ved, hvordan det er at være ordblind. Mange kan fortælle historier fra folkeskolen, hvor tidligere klassekammerater har grinet under fremlæggelser, og det kan godt give et knæk i selvtilliden. Men her er

der ingen, der griner af hinanden, for alle har de samme problemer.

Mange kan fortælle historier fra folkeskolen, hvor tidligere klassekammerater har grinet under fremlæggelser, og det kan godt give et knæk i selvtilliden

Eleverne oplever derimod, at der er respekt og et særligt fællesskab i klassen, hvilket er noget af det, der i høj grad efterspørges, når de unge skal vælge uddannelse. Ca. 2/3 af eleverne kommer direkte fra 9. eller 10. klasse. Den sidste 1/3 har været ude at arbejde nogle år eller har været i gang med erhvervsskole/EUD. Fælles for dem er et ønske om en almen ungdomsuddannelse, der giver dem muligheden for at læse videre, hvis de har lyst.

Mange opgiver på forhånd at følges med deres kammerater på STX, fordi det er for svært, og de ikke kan få den støtte, de har brug for. På HF Ordblind tilrettelægges undervisningen, så lærerne tager særligt hensyn til ordblindes læse- og skrivningsvanskeligheder. Det sker i forhold til valg af øvelser, materialer og materialeformer, så det sikres at fagligheden er på almindelig hf-niveau. Derudover deltager en OBU-lærer i de fleste fag det første år, hvor alle elever præsenteres for forskellige it-kompenserende hjælpemidler, som kan hjælpe i hverdagen. Vi oplever et meget lavt fravær og at stort set alle gennemfører uddannelsen, hvilket vi bl.a. tager som tegn på, at de unge er glade for at gå her.

Trivsel på skoleskemaet

Lærerteamet omkring HF Ordblind arbejder med et værdisæt, der handler om

Hele artiklen kan læses i Ordblindebladet 02-2020

Bliv medlem og støt mennesker med ordblindhed!

Vidste du, at ca. 8% af den danske befolkning er ordblinde, og at mange ordblinde ikke får den hjælp, de har brug for?

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark varetager interesser for mennesker med ordblindhed over for myndigheder, og hjælper med at sprede kendskabet til ordblindhed og bryde tabuet i offentligheden. Foreningen arbejder for en generel anerkendelse af ordblinde, og kæmper for bedre vilkår og muligheder for mennesker med ordblindhed.

Ordblindhed er en vedvarende funktionsnedsættelse, der har store konsekvenser for den ordblindes håndtering af skriftsproget, hvilket bevirker, at ordblindhed ofte opleves som et stort problem for den enkelte. Hertil kommer de sociale og psykologiske følgevirkninger af ordblindhed.

Bliv medlem og støt foreningen, så vi sammen kan skabe bedre vilkår og større forståelse for mennesker med ordblindhed. Det er lige meget, om du selv er ordblind, kender en ordblind eller bare ønsker at støtte os. Dit medlemskab er med til at gøre en stor forskel for mennesker med ordblindhed.

MEDLEMSFORDELE

- Du modtager fire gange om året vores medlemsblad, hvor du kan holde dig ajour med udviklingen på ordblindeområdet
- Du kan deltage i foreningens kurser og arrangementer i de lokale kredse
- Du kan benytte foreningens rådgivere og andre kontaktpersoner
- Du kan få gratis vejledning og rådgivning vedr. skole, uddannelse og arbejde
- Du kan få kontakt med ligestillede
- Du kan få adgang til mange sociale og faglige aktiviteter i de lokale kredse, herunder ungelejr, teenlejr, feriekoloni og foredrag
- Du får 25% rabat på CD-ORD og IntoWords hos Vitec MV - www.mv-nordic.com/dk

MELD DIG IND

- Et almindeligt medlemskab koster 350 kr. om året.
- Et medlemskab for unge ml. 16-30 år koster 200 kr. om året.
- Et familiemedlemskab (dækker hele familien) koster 480 kr. om året.

Du kan melde dig ind online på vores hjemmeside www.ordblindeforeningen.dk under fanen BLIV MEDLEM (eller scan QR-koden til højre) eller på telefon: 36 75 10 88, som er åben mellem 10:00-11:30 og 12:30-15:00 – dog ikke om onsdagen. Endeligt kan du også skrive til os på: kontor@ordblind.org.

Sammen skaber vi bedre vilkår for mennesker med ordblindhed!

*Konstitueret formand for Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark
Maj Mortensen*

